

УДК: 342.5

ОСОБЛИВОСТІ ТЕРМІНОЛОГІЇ «ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ» ТА «ДИСЦИПЛІНАРНЕ СТЯГНЕННЯ»

Катеринчук Катерина Володимирівна

д.ю.н., доцент

професор кафедри приватного та публічного права

інституту права та сучасних технологій навчання

Київського національного університету технологій та дизайну

м. Київ, Україна

Соколовська Іванна Іванівна

студент групи МгЗП-19

інституту права та сучасних технологій навчання

Київського національного університету технологій та дизайну

м. Київ, Україна

Анотація. Стаття присвячена розкриттю особливостей термінології, що широко викоистовується у юриспруденції. Встановлено проблемні питання теорії права щодо використання термінології «дисциплінарна відповідальність» та «дисциплінарне стягнення». За результатами дослідження виявлено, що ці терміни мають різне смислове навантаження та взаємопов'язані між собою, хоч іноді їх ототожнюють.

Ключові слова: юридична відповідальність, державний службовець, дисциплінарна відповідальність, дисциплінарне стягнення.

Відповідно до положень Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП України) [1] працівники зобов'язані вчасно і точно виконувати розпорядження власника або уповноваженого ним органу, додержуватися трудової дисципліни (дотримуватися трудового розпорядку), вимог нормативних актів про охорону праці, дбайливо ставитися до майна власника, з яким укладено трудовий

договір. Трудовий розпорядок на підприємствах, в установах, організаціях визначається правилами внутрішнього трудового розпорядку. Якщо ж мова йде про певні категорії працівників – державні службовці, то щодо них діють статuti та положення про дисципліну, порушення яких є приводом для притягнення їх до дисциплінарної відповідальності.

Серед науковців не має єдиної узгодженої точки зору щодо сутності термінології «дисциплінарна відповідальність». А. І. Миколенко визначає дисциплінарну відповідальність як захід державного примусу, котрий настає у разі вчинення порушення, полягає в обов'язку особи на підставі рішення компетентного органу зазнати певних позбавлень, обмежень матеріального й морального характеру [2, с. 245]. О. М. Лук'янчиков наголошує, що «дисциплінарна відповідальність не забезпечена державним примусом. Проте державний примус – характерна та необхідна ознака юридичної відповідальності і юридичні наслідки, не пов'язані із заходами державного примусу, не можна відносити до сфери правової відповідальності. Крім того, самостійно роботодавець не має права примушувати працівника» [3, с. 120].

Отже, реалізуючи право на працю, що забезпечується Конституцією України, особа укладає трудовий договір з роботодавцем, відповідно до якого, працівник зобов'язується виконувати роботу, визначену угодою, з підляганням внутрішньому трудовому розпорядку, а роботодавець зобов'язується виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечити необхідні умови для виконання роботи (ст. 21 КЗпП)».

Але така позиція має певні особливості, які неузгоджуються з положеннями теорії та практики. Дисциплінарна відповідальність розповсюджується на всі категорії працівників, в тому числі і на держслужбовців, за порушення трудової дисципліни або антикорупційного законодавства. Саме в таких випадках державний примус має застосовуватися. В теорії права Ю. В. Топчєєва дисциплінарну відповідальність розглядає у якості стягнення [4, с. 173].

Відповідно до вищезазначеного, поняття дисциплінарна відповідальності й поняття дисциплінарне стягнення взаємопов'язані, але ототожнювати їх не слід, бо вони несуть різне смислове навантаження.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 № 322-VIII. Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. Додаток до № 50. Ст. 375
2. Миколенко А. И. Административный процесс и административная ответственность в Украине: учеб. пособ. Харків: Одіссей, 2004. 272 с.
3. Лук'янчиков О. М. Дисциплінарна відповідальність чи дисциплінарний вплив? *Право і суспільство*. 2013. № 6. С. 118-122.
4. Топчєєва Ю. В. Дисциплінарна відповідальність як засіб забезпечення трудової дисципліни: правові підстави. *Європейські перспективи*. 2012. № 4. Ч. 2. С. 173-176.